

UZASADNIENIE

W pozwie z 11 III 2011 r. (...) spółka akcyjnaz siedzibą w G.wniosła o nakazanie zapłaty kwoty 166 623,80 (sto sześćdziesiąt sześć tysięcy sześćset dwadzieścia trzy i 80/100) złotych solidarnie przez (...) spółkę akcyjnąz siedzibą w M., (...) spółkę akcyjnąw W.oraz (...)w M.(poprzednio (...)w M.). Dochodzona przez powoda kwota stanowi niezwróconą część zabezpieczenia roszczeń z tytułu należytego wykonania umowy oraz z tytułu gwarancji jakości i rękojmi, o których mowa w § 8 ust. 1 umowy nr (...)zawartej dnia 27 II 2006 r. pomiędzy stronami. (pozew k. 5-71)

Dnia 31 III 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Gospodarczy nakazał pozwanym w postępowaniu upominawczym, aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda kwotę 166 623,80 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 III 2011 r. do dnia zapłaty oraz kwotę stanowiącą zwrot kosztów procesu. (nakaz k. 72)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany (...) S.A.wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz (...) S.A.kosztów procesu z uwagi na brak podstaw do solidarnej odpowiedzialności pozwanych, ewentualnie z uwagi na zgłoszony zarzut przedawnienia roszczeń powoda. (...) S.A.podniósł, że nie jest stroną umowy nr (...)zawartej z powodem, natomiast oświadczenie (...) S.A., jakoby działał w imieniu konsorcjum, niczego nie dowodzi, nie zostało należycie udowodnione i nie może być podstawą do uznania solidarnej odpowiedzialności pozwanych. Zdaniem (...)S.A. zawierając umowę z powodem (...) S.A.nie zaciągnął zobowiązania w jego imieniu i na jego rzecz. (...) S.A.wyjaśnił, że zatrzymane kwoty to opłaty związane z korzystaniem przez powoda z infrastruktury placu budowy oraz koniecznością jego ubezpieczenia. W kosztach tych powód partycypował ponosząc opłaty w zryczałtowanej wysokości 3,2% (§3 ust. 10 pkt 2 i 3 umowy), zaś jako ujęte w fakturach wystawianych przez pozwanego na spółkę powoda o kompensowane z płatnościami przysługującymi powodowi, nie podlegały zwrotowi. W ocenie pozwanego termin rozpoczęcia biegu przedawnienia to 30 X 2007 r., ewentualnie 9 XI 2007 r., a umowa nr (...)z 27 II 2006 r. jest umową sprzedaży, umową dostawy lub ewentualnie umową o dzieło, w związku z czym termin przedawnienia roszczeń wynosi dwa lata. Żaden z pozwanych nie wprowadzał powoda w błąd co do definitywności zakończenia realizacji prac, w konsekwencji czego powodowi nie przysługuje dodatkowa ochrona prawna z art. 5 k.c. (k. 78-133)

W sprzeciwie pozwany (...) od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wniósł o uchylenie nakazu zapłaty w całości oraz oddalenie powództwa w całości z uwagi na brak po stronie pozwanej (...) biernej legitymacji procesowej wynikającej z faktu, że (...) nie była stroną umowy zaciągającą wobec powoda zobowiązanie objęte żądaniem pozwu; oraz brak wykazania przez pozwanego podstaw solidarnej odpowiedzialności pozwanych. Ewentualnie pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości z uwagi na przedawnienie roszczenia powoda będące konsekwencją zaniechań powoda, wobec czego powodowi nie przysługuje dodatkowa ochrona prawna wynikająca z art. 5 k.c. Wniósł również o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego (...) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu ponowił argumentację przedstawioną przez pozwanego (...) S.A.w sprzeciwie od nakazu zapłaty. (k. 299-437)

W piśmie datowanym 30 XI 2011 r. powód zajął stanowisko wobec zarzutów podniesionych przez pozwanych w sprzeciwach od nakazu zapłaty, nie zgadzając się z argumentacją pozwanych. Zdaniem powoda umowa nr (...) to umowa o roboty budowlane, tym samym zastosowanie znajdzie tu trzyletni termin przedawnienia, zaś przedawnienie roszczeń dochodzonych przez powoda nie nastąpiło. (k. 457-467)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany (...) S.A.wniósł o oddalenie powództwa w całości z uwagi na zarzut przedawnienia roszczenia powoda, będącego konsekwencją zaniechań – wyłącznie po stronie powoda, które w świetle stanu faktycznego oraz możliwości podjęcia przez powoda określonych oraz dostępnych mu środków (działań) nie podlegają ochronie prawnej wynikającej z art. 5 k.c. Wniósł także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wyjaśnił, że dochodzona przez powoda kwota stanowiła krótkoterminową kaucję zabezpieczającą należyte wykonanie umowy (na czas jej realizacji) należna zaraz po zakończeniu prac. Zdaniem pozwanego (...) S.A., z wiadomości elektronicznej wysłanej przez powoda do

pracownika jednego z pozwanych w dniu 27 X 2007 r. jednoznacznie wynika, że powód miał świadomość, że realizacja prac objętych umową nr (...) została definitywnie zakończona oraz że powód wiedział, iż w związku z powyższym jest uprawniony do żądania zwrotu pierwszych 10% zatrzymanego zabezpieczenia krótkoterminowego. Zaprzeczył, jakoby po miesiącu X 2007 r. zapewniał powoda o zamiarze wznowienia prac. Oświadczył, że po zejściu z placu budowy na L(...) w dniu 9 XI 2007 r. na plac ten już nie powrócił i żadnych robót dla inwestora pozwany już nie wykonywał. Niezwłocznie po otrzymaniu wezwania powoda do zwrotu kaucji, zwrócił powodowi tę część kaucji, która stanowiła zabezpieczenie długoterminowe, wskazując jednocześnie na przedawnienie roszczenia w pozostałym zakresie. (sprzeciw k. 601-661)

Pismami datowanymi odpowiednio 16 XII 2011 r. i 4 I 2012 r. pozwani (...) oraz (...) S.A. podtrzymali dotychczasowe stanowisko i podnoszone zarzuty. Pismami datowanymi odpowiednio 24 X 2012 r. i 30 X 2012 r. pozwani (...) S.A. i (...) poparli w całości twierdzenia, zarzuty i wnioski przedstawione przez pozwanego (...) S.A. (pisma k. 472-488, 495-506, 722-723, 724-725)

Pismami datowanymi 5 I 2012 r. i 24 I 2012 r. powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko. (pismo k. 507-513, 515-516)

Sąd ustalił, co następuje.

(...) S.A. z siedzibą w M., (...) S.A. z siedzibą w W. oraz (...) z siedzibą w M. podpisały 26 VIII 2000 r. umowę konsorcjum w celu przygotowania oferty na przebudowę Terminalu (...) w W. oraz na budowę Terminalu (...) wraz z całą infrastrukturą techniczną, której inwestorem były Przedsiębiorstwo Państwowe (...). Dnia 28 VI 2002 r. projekt został przyznany pozwanym. 11 XI 2002 r. pozwani zawarli umowę joint venture celem realizacji kontraktu, ustalając udział stron: 58% (...) S.A., 37% (...) S.A. oraz 5% (...). Zgodnie z pkt 3.2.1. umowy joint venture, strony ponoszą odpowiedzialność z tytułu m.in. wszystkich praw, udziałów, wierzytelności, zobowiązań, ryzyka, kosztów i wydatków wynikających z kontraktu proporcjonalnie do ich udziałów. Jednocześnie zgodnie z pkt 3.2.3. tej umowy, strony są łącznie i solidarnie odpowiedzialne wobec inwestora oraz stron trzecich, ale wewnątrz, kiedy odpowiedzialność można przypisać jednej ze stron, to będzie ona wyłącznie odpowiedzialna wobec inwestora lub jakiegokolwiek strony trzeciej, i tylko wtedy, gdy odpowiedzialności nie można wyraźnie przypisać którejkolwiek ze stron, odpowiedzialność stron będzie ograniczała się do wysokości ich udziałów w joint venture.

(umowa joint venture k. 770-783)

27 II 2006 r. (...) S.A. działający według oświadczenia w imieniu Konsorcjum: (...) S.A. – (...) S.A. – (...), reprezentowany przez Dyrektora Konsorcjum i powód zawarli umowę nr (...), której przedmiotem było: zaprojektowanie rozproszonych tras (korytek) kablowych instalacji zasilającej Systemu 400 Hz oraz rozdzielnic 50 Hz potrzebnej do funkcjonowania Systemu; montaż dostarczonych przez podwykonawcę zamawiającego – firmę (...) GmbH urządzeń wchodzących w skład ww. Systemu; dostawa i montaż korytek kablowych oraz kabli ww. Systemu, dobranych zgodnie z projektem Systemu 400 Hz stanowisk kontaktowych, opracowanym przez firmę (...) GmbH, który to projekt wykonawca jest od firmy firmę (...) GmbH uzyskać na własne ryzyko i odpowiedzialność; dostawa i montaż rozdzielnic 50 Hz; uruchomienie Systemu 400 Hz dla poszczególnych stanowisk dzielonych sekcjami oraz dla całości obejmującej wszystkie ww. sekcje łącznie – na rozbudowanym (...) Porcie Lotniczym W., zgodnie z wymaganiami określonymi w Projekcie Wykonawczym – (...) nr (...), stanowiącym załącznik nr 1 do umowy. (§1 umowy) Rozliczenie wykonania przedmiotu umowy dokonywane będzie między stronami po odbiorze końcowym na podstawie faktury końcowej. Do czasu podpisania protokołu odbioru końcowego zamawiający będzie wypłacał wykonawcy płatności częściowe na poczet ceny końcowej, które będą płatne na podstawie przejściowych, tj. miesięcznych faktur VAT wykonawcy wystawianych na (...) S.A. Oddział w Polsce. Wykonawca upoważnia zamawiającego do potrącania w oparciu o stosowne dokumenty księgowe z ceny końcowej, ustanowionego zabezpieczenia lub też ściągnięcia z gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej z tytułu należytego wykonania umowy – kwot obejmujących: wszelkie koszty i wydatki poniesione przez zamawiającego w związku z realizacją umowy, za których powstanie wykonawca ponosi odpowiedzialność oraz te, które wykonawca swym działaniem lub zaniechaniem spowodował lub co do których

się przyczynił, a o możliwości wystąpienia których był wcześniej jednoznacznie poinformowany i w stosunku do których nie podjął żadnych środków zaradczych ani też nie usunął ich własnym staraniem i kosztem; wszelkie koszty i wydatki obciążające wykonawcę w sposób zwyczajowy, a związane z korzystaniem i użytkowaniem instalacji elektrycznej, zużyciem wody i energii cieplnej (oprócz opłat za linie telefoniczne) – w wysokości 2% wartości robót montażowych Systemu (...), tj. 2% wartości robót netto stwierdzonych w miesięcznych protokołach zaawansowania robót, które zamawiający będzie potrącał z każdej otrzymanej od wykonawcy faktury; poniesione przez zamawiającego koszty ubezpieczenia budowy od wszystkich ryzyk remontowo-budowlanych (CAR) – w wysokości 1,2% ceny netto, które zamawiający będzie potrącał z każdej otrzymanej od wykonawcy faktury. (§3 umowy) Celem zabezpieczenia roszczeń zamawiającego z tytułu należytego wykonania umowy, wykonawca w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy był obowiązany przekazać zgodną ze wzorem stanowiącym załącznik nr 5 do umowy, gwarancję bankową lub ubezpieczeniową na kwotę 10% ceny netto, z terminem obowiązywania o 30 dni dłuższym niż termin podpisania protokołu odbioru końcowego. W sytuacji, gdy wykonawca gwarancji w ww. terminie nie dostarczy, zamawiający do czasu przedstawienia gwarancji lub upływu okresu, na jaki gwarancja miała obowiązywać, ma prawo zatrzymać z należnych wykonawcy płatności 10% ceny netto. W takiej sytuacji zwolnienie i przekazanie wykonawcy zatrzymanej kwoty nastąpi, o ile nie będzie podstaw do zaspokojenia z niej roszczeń zamawiającego po ziszczeniu się jednej z ww. przesłanek – w terminie 14 dni po otrzymaniu od wykonawcy pisma, w którym wskaże on nr umowy oraz wykaz faktur i kwot zatrzymanych w zamian za gwarancję. (§ 6 umowy) Wykonawca udziela gwarancji jakości na dostarczone kable, rozdzielnice i wykonane roboty montażowe, System 400 Hz – na okres 36 miesięcy licząc od dnia podpisania protokołu odbioru końcowego i uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie robót objętych tym protokołem, zapewniając w tym czasie nieodpłatny serwis gwarancyjny. W ustalonym powyżej terminie obowiązywania gwarancji jakości, wykonawca odpowiedzialny będzie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym również z tytułu rękojmi. (§7 umowy) Na zabezpieczenie wszelkich ewentualnych roszczeń zamawiającego z zawartej umowy, w tym w szczególności roszczeń z tytułu gwarancji jakości i rękojmi, zamawiający zatrzyma z każdej wystawianej przez wykonawcę faktury VAT kwotę odpowiadającą 10% ceny netto. Zabezpieczenie zostanie zwolnione na rzecz wykonawcy, o ile nie będzie podstaw do zaspokojenia z niego roszczeń zamawiającego, w terminie 30 dni po upływie udzielonego przez siebie okresu gwarancji dla Systemu 400 Hz, lecz nie wcześniej niż po otrzymaniu od wykonawcy pisemnego wniosku o zwrot zabezpieczenia. Po podpisaniu protokołu odbioru końcowego zabezpieczenie zostanie zamienione na gwarancję bankową lub ubezpieczeniową. Wykonawca kierując do zamawiającego wnioski o zwrot zabezpieczenia lub jego zamianę, obowiązany jest w nim zamieścić oznaczenie budowy, której zabezpieczenie dotyczy, wykaz faktur oraz kwot zabezpieczenia zatrzymanych z każdej faktury. Zamawiający w terminie 30 dni od daty otrzymania gwarancji zwolni kwoty zatrzymane z faktur wystawionych przez wykonawcę. (§ 8 umowy) (umowa k. 31-37)

Powód wykonywał przedmiot umowy, strony sporządzały protokoły zaawansowania robót, na podstawie których powód wystawiał faktury. Protokoły zawierają m.in. wyszczególnione pozycje: „potrącenie zgodnie z kontraktem 3,20 %” oraz „kwota zatrzymana jako gwarancja 10 %”. Razem powód wystawił pozwanej faktury VAT na łączną kwotę 2 099 656,24 złotych. Strona pozwana na podstawie § 6 – 8 umowy zatrzymała łącznie kwotę 376 589,05 złotych, w tym kwota 209 965,65 złotych stanowiła kaucję gwarancyjną zabezpieczającą roszczenia z tytułu trzyletniej gwarancji jakości i rękojmi oraz kwota 166 623,80 złotych stanowiła zabezpieczenie wykonania umowy. Zamawiający potwierdzał również roczne salda powoda.

(protokoły i faktury VAT k. 38-49, 51-52, 632-636, pismo pozwanych k. 50, korespondencja elektroniczna k. 637-639)

20 IV 2007 r. strony sporządziły protokół zaawansowania robót stwierdzający zakończenie budowy stacji II. Na polecenie pozwanej powód przerwał wykonywanie prac w zakresie wskazanym w umowie. Przyczyną przerwania prac było opóźnienie wykonania prac przez innego podwykonawcę, wskutek czego powód nie miał możliwości rozpoczęcia swoich prac (budynek, w którym powód miał wykonać prace, nie został jeszcze wybudowany). Podobne, krótsze przerwy miały miejsce wcześniej podczas współpracy stron.

(zeznanie W. F. k. 833, zeznanie A. K. k. 833)

27 IV 2007 r. powód otrzymał zamówienie na wykonanie zasilania transformerboxów na placu budowy W. ze wskazaniem terminu wykonania do 13 IV 2007 r., z czego 23 V 2007 r. został sporządzony protokół zaawansowania robót zgodny ze wzorem zatytułowanym: (...) stosowanym przez pozwanych przy sporządzaniu poprzednich protokołów, ze wskazaniem, że dotyczy on kontraktu nr (...) z dnia 27 IV 2007 r. i bez dokonania potrąceń. Na tej podstawie powód wystawił fakturę VAT z dnia 30 V 2007 r. ze wskazaniem nazwy usługi: „Rozbudowa (...) W.. Prace zgodne z protokołem z dnia 23.05.2007r (przelicznik wg tabeli średnich kursów NBP nr 104/A/NBP/2007 z 30.05.2007r tj. 3 300 EUR x 3,8275 zł). Umowa nr (...) z 27.02.2006r.”

(zamówienie k. 655, protokół k. 656, faktura VAT k. 657, zeznanie W. F. k. 833)

Następnie dnia 20 VIII 2007 r. powód otrzymał zamówienie na montaż przetworników napięcia i prądu na zasilaniu obu sekcji rozdzielnic 50 Hz stacji (...) z terminem wykonania do 25 VIII 2007 r., z czego – tak, jak w przypadku poprzedniego zamówienia – strony sporządziły protokół zaawansowania robót na dotychczas stosowanym wzorze: (...) i ze wskazaniem kontraktu nr 20/08/2007 z 20 VIII 2007 r., a powód wystawił na tej podstawie fakturę VAT z dnia 30 VIII 2007 r. ze wskazaniem nazwy usługi jako rozbudowy (...) (...) w ramach umowy nr (...) z 27 II 2006 r.

(zamówienie k. 658, protokół k. 659, faktura VAT nr (...), zeznanie świadka W. F. k. 833, zeznanie świadka R. W. k. 833).

Pismem z 12 X 2007 r. pozwani zostali poinformowani przez inwestora o odstąpieniu od kontraktu z powodu naruszenia obowiązków przez pozwanych. Pozwani protokolarnie przekazali inwestorowi plac budowy w dniu 9 XI 2007 r. Po zakończeniu współpracy pomiędzy pozwanymi a inwestorem były prowadzone przez nich rozmowy, w szczególności z uwagi na skutki odstąpienia od kontraktu (kary pieniężne). Pomiedzy pozwanymi a inwestorem toczył się spór w Sądzie Arbitrażowym dotyczący skuteczności odstąpienia inwestora od umowy zakończony orzeczeniem o jego skuteczności. Pozwani nie powrócili na plac budowy celem wykonywania prac.

(odstąpienie k. 640-642, protokół przekazania placu budowy k. 643-650, zeznanie świadka M. M. k. 859, zeznanie świadka P. Ł. k. 896)

W X 2007 r. pozwany (...) S.A. poinformował powoda o zaprzestaniu wykonywania prac i konieczności opuszczenia placu budowy. 24 X 2007 r. powód potwierdził termin opuszczenia budowy 30 X 2007 r. oraz poinformował, że w jego ocenie zakończenie prac sekcji III w ciągu najbliższych 2 lat może się nie udać, w związku z czym należałoby zawrzeć aneks terminowy lub zakańczający. Złożył też wniosek o zwrot zatrzymanej kwoty tytułem gwarancji z tytułu należytego wykonania umowy zgodnie z § 6 umowy, a następnie pismem z 28 III 2008 r. ponowił prośbę. W miesiącu kwietniu lub maju 2008 r. z inicjatywy pozwanego odbyło się spotkanie stron dotyczące warunków zwrotu zatrzymanej kwoty, na którym (...) S.A. i powód ostatecznie uzgodnili odstąpienie od dalszego wykonywania umowy. Przedstawiciel pozwanych zaproponował zwrot $\frac{3}{4}$ zatrzymanej kwoty.

(pismo pozwanych k. 50, korespondencja elektroniczna powoda k. 53, zeznanie świadka A. K. k. 833)

Pismami z dnia 22 IX 2010 r., 26 I 2011 r. i 22 II 2011 r. powód wezwał odrębnymi pismami poszczególnych pozwanych do zapłaty całościowej kwoty zatrzymanej przez pozwanego, a na wezwanie pozwanych przesłał kopie protokołów wykonanych prac i faktur VAT. Pismem datowanym 5 I 2011 r. pozwany poinformował, że kwota 209 965,65 zł stanowiąca kaucję gwarancyjną zabezpieczającą roszczenia z tytułu trzyletniej gwarancji jakości i rękojmi zostanie powodowi zwrócona, natomiast pozostała część zabezpieczenia, tj. kwota 166 623,80 zł (...) S.A. Oddział w Polsce zatrzyma, korzystając z ustawowego uprawnienia uregulowanego w art. 177 §2 k.c. 1 II 2011 r. pozwany wpłacił na rachunek powoda kwotę 209 965,65 złotych, tj. kwotę stanowiącą 10% poszczególnych faktur. (korespondencja k. 55-65)

Sąd zważył co następuje.

Zgodnie z art. 369 Kodeksu cywilnego, zobowiązanie jest solidarne, jeżeli to wynika z ustawy lub z czynności prawnej. Zgodnie z treścią umowy nr (...)z dnia 27 II 2006 r., stroną umowy jest (...) S.A.Oddział w Polsce, działający według oświadczenia w imieniu Konsorcjum: (...) S.A.– (...) S.A.– (...)”, reprezentowany przez Dyrektora Konsorcjum. Konsorcjum powstało na mocy umowy joint venture z dnia 26 VIII 2000 r. zawartej pomiędzy pozwanymi w celu realizacji otrzymanego kontraktu na przebudowę Terminalu (...)Lotniska W. oraz budowę Terminalu (...). Na podstawie zawartej umowy joint venture pozwani wspólnie działali w celu realizacji otrzymanego kontraktu oraz odpowiadali solidarnie wobec osób trzecich za wszelkie zobowiązania z tym związane. W świetle powyższego odpowiedzialność solidarna pozwanych wobec powoda z tytułu roszczeń związanych z umową nr (...)z 27 II 2006 r. nie budzi wątpliwości.

Umowa o roboty budowlane jest umową nazwaną uregulowaną w art. 647 i nast. Kodeksu cywilnego. Przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. (art. 647 kc.) Kryterium odróżnienia umowy o roboty budowlane od umowy o dzieło jest rozmiar przedsięwzięcia, zastosowanie dokumentacji projektowej, przekazanie terenu budowy (lub jego wyodrębnionej części). (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku sygn. akt I ACa 1564/11, LEX nr 1220758, tak samo wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie 16 I 2013 r., sygn. akt I ACa 714/12, LEX nr 1286661) Umowa o roboty budowlane dotyczy większych przedsięwzięć o zindywidualizowanych właściwościach fizycznych i użytkowych, którym co do zasady towarzyszy projektowanie, przy czym dokumentację projektową powinien dostarczyć inwestor, chyba że podjął się tego wykonawca i zinstytucjonalizowany nadzór. (wyrok Sądu Najwyższego z 26 IX 2012 r., sygn. akt II CSK 84/12, LEX nr 1232233) O ile przedmiotem umowy o dzieło jest jego wykonanie (art. 627 k.c.), to w regulacji odnoszącej się do umowy o roboty budowlane art. 647 k.c. nie chodzi o samo tylko wykonanie obiektu, lecz także o sposób jego wykonania - zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 XII 2012 r., sygn. akt I ACa 441/12, LEX nr 1286614)

Nie ma przeszkód, aby przedmiotem umowy o roboty budowlane było wykonanie nie całego obiektu, lecz jego części. (wyrok Sądu Najwyższego z 12 X 2011 r., sygn. akt II CSK 63/11, LEX nr 1229546)

Treść umowy nr (...) z 27 II 2006 r. zawartej pomiędzy pozwanymi a powodem, w szczególności przedmiot tej umowy stanowi wyposażenie przebudowywanego i nowo powstałego budynku w kompletną instalację elektryczną w oparciu o projekt wykonawczy stanowiący załącznik nr 1 do umowy. Na wykonanie instalacji elektrycznej będącej przedmiotem umowy składały się zarówno elementy projektowe (§1 pkt 1), elementy wykonania prac (§1 pkt 2 - 5), elementy związane z wykonywaniem prac w oparciu o projekt sporządzony przez inny podmiot (§1 pkt 3) oraz elementy dostarczenia materiałów niezbędnych do wykonania prac (§1 pkt 3 i 4). Umowa nr (...) zawiera w sobie wszystkie elementy charakterystyczne dla umów o roboty budowlane: była realizowana w oparciu o projekt wykonawczy, jej przedmiot stanowiło wykonanie określonej części wchodzącej w skład kompleksowej budowy zleconego pozwanym przez inwestora, przewidywała terminy wykonania poszczególnych etapów prac i odbiory częściowe wykonanych prac, przewidziana prawem forma pisemna umowy z wymaganą dokumentacją stanowiącą załącznik do umowy. Zakres zleconych prac był w skali całej inwestycji znaczny, tj. obejmował całość lub znaczną część prac w danej dziedzinie niezbędnych do wykonania. W związku z powyższym w ocenie Sądu zawarta 27 II 2006 r. umowa nr (...) jest umową o roboty budowlane, o której mowa w art. 647 i nast. k.c.

Spór pomiędzy stronami dotyczył rozbieżności co do nastąpienia skutku w postaci przedawnienia roszczenia z tytułu zwrotu zabezpieczenia z tytułu należytego wykonania umowy zgodnie z §6 pkt 1 umowy, a w konsekwencji skuteczności uchylecia się pozwanego (...) S.A. od zwrotu zatrzymanej kwoty gwarancji 166 623,80 złotych.

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata. (art. 118 k.c.) W związku z tym w przypadku umowy o roboty budowlane, wobec której przepisy prawa nie przewidują innego terminu przedawnienia roszczeń, zastosowanie znajduje ogólny, trzyletni termin. Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli

wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. (art. 120 k.c.)

Zgodnie z treścią umowy nr (...), zwolnienie i przekazanie wykonawcy zatrzymanej kwoty nastąpi, o ile nie będzie podstaw do zaspokojenia z niej roszczeń zamawiającego, po dostarczeniu przez wykonawcę gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej lub po upływie okresu, na jaki gwarancja miała obowiązywać (w zależności od tego, co nastąpi pierwsze), w terminie 14 dni po otrzymaniu od wykonawcy pisma, w którym wskaże on nr umowy oraz wykaz faktur i kwot zatrzymanych w zamian za gwarancję. (§6 ust. 2 umowy) Gwarancja bankowa lub ubezpieczeniowa miała być zawarta z terminem obowiązywania o 30 dni dłuższym niż termin podpisania protokołu odbioru końcowego przedmiotu umowy. (§6 ust. 1 umowy)

W niniejszej sprawie strony nie sporządziły protokołu odbioru końcowego przedmiotu umowy, przedmiot umowy co do całości przewidzianych nim prac nie został też wykonany z uwagi na przerwanie prac na wnioski pozwanych.

Z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika, że powód miał uzasadnione podstawy by oczekiwać, że pozwani powrócą na plac budowy po 9 listopada 2007 r. celem dokończenia budowy inwestycji, a powód będzie mógł dokończyć prace przewidziane umową nr (...). Z zebranego materiału wynika, że przez cały okres współpracy pomiędzy stronami prace były wykonywane niezgodnie z harmonogramem prac przewidzianym w umowie nr (...)z winy leżącej po stronie zamawiającego. Zdarzało się, że po wykonaniu określonych prac powód nie mógł rozpocząć kolejnych etapów prac, gdyż na tych samych obiektach trwały jeszcze prace wykonywane przez podmioty trzecie wykonujące prace poprzedzające. Strony nie zgłaszały wzajemnych roszczeń z tego tytułu. Powód zakończył prace związane z budową sekcji II potwierdzone i odebrane protokołem zaawansowania robót i z przyczyn od siebie niezależnych nie mógł rozpocząć prac nad budową sekcji III. W okresie oczekiwania wykonywał inne prace zlecone przez zamawiającego na podstawie otrzymywanych zamówień, był też obecny na placu budowy (posiadał tam pozostawione narzędzia i sprzęt). Po otrzymaniu informacji o konieczności opuszczenia placu budowy nie otrzymał informacji o definitywnym zakończeniu prac, lecz był utrzymywany w błędnym przekonaniu, że istnieje możliwość powrotu pozwanych na plac budowy, a tym samym że powód będzie miał możliwość – a także będzie zobowiązany do dokończenia przedmiotu umowy nr (...). Przekonanie takie znajdowało podstawy nie tylko w treści informacji otrzymywanych od pracowników pozwanych oraz w związku z uprzednim występowaniem przerw w realizacji umowy, lecz także w związku z toczącymi się rozmowami pomiędzy inwestorem a pozwanymi co do dalszej współpracy oraz toczącym się sporem przed Sądem Arbitrażowym co do skuteczności odstąpienia inwestora od umowy zawartej z pozwanymi. Na podstawie tych przesłanek powód mógł pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że informacja o konieczności opuszczenia placu budowy nie była jednoznaczna z informacją o definitywnym zakończeniu prac. Powód z własnej inicjatywy dążył do ustalenia zaistniałego stanu faktycznego i 24 X 2007 r. wystąpił do pozwanych z prośbą/wnioskiem o zawarcie aneksu terminowego przewidującego nowy termin wykonania prac związanych z budową sekcji III lub – w przypadku rozwiązania umowy przez pozwanych – aneksu zakańczającego. Powód poinformował, że po podpisaniu protokołu końcowego chce odebrać zatrzymaną kwotę gwarancji, o której mowa w §6 umowy, a w przypadku zawarcia aneksu terminowego jej zamianę na gwarancję bankową lub ubezpieczeniową na pozostały zakres prac. Powód nie otrzymał wiążącej odpowiedzi od pozwanych, w szczególności informacji o rozwiązaniu umowy nr (...). W celu rozwiązania zaistniałej sytuacji poprzez sporządzenie protokołu końcowego lub zawarcia aneksu terminowego strony prowadziły wzajemne rozmowy. Jednoznaczna informację o braku możliwości kontynuacji prac na placu budowy W.i o definitywnym zakończeniu prac na podstawie umowy nr (...)powód otrzymał dopiero na spotkaniu z pozwanymi mającym miejsce 23 IV 2008 r.

(pozew k. 5-19, sprzeciw k. 601-621, sprzeciw k. 78-90, sprzeciw k. 299-31, wiadomość powoda k. 53, pismo pozwanych k. 54, zeznanie świadka W. F. k. 833, zeznanie świadka A. K. k. 833, zeznanie świadka R. W. k. 833, zeznanie świadka P. Ł. k. 896)

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w ocenie Sądu za termin rozpoczynający bieg trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń należy uznać dzień, w którym powód powziął wiadomość o niemożności

dokończenia prac tytułem realizacji umowy nr (...) i definitywnym zakończeniem wykonywania umowy nr (...), tj. dzień 23 kwietnia 2008 r. W konsekwencji trzyletni termin przedawnienia roszczeń upłynąłby z dniem 23 kwietnia 2011 r., a w związku z wniesieniem przez powoda pozwu w dniu 15 marca 2011 r., zgodnie z art. 123 §1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia uległ przerwaniu.

Wobec powyższego Sąd zasądził na rzecz powoda dochodzoną kwotę 166 623,80 złotych solidarnie od pozwanych (...) S.A.w M., (...) S.A.w W.oraz (...) w M.uznając, że nie zachodzi przesłanka z art. 117 §2 k.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), obowiązując pozwanych solidarnie do zwrotu powodowi poniesionych przez niego niezbędnych kosztów procesu.

Na niezbędne koszty procesu poniesione w niniejszym postępowaniu przez powoda składają się: opłata od pozwu w kwocie 8 332 złote, koszty zastępstwa procesowego w minimalnej wysokości 3 600 złotych, opłata od pełnomocnictwa 17 złotych, koszty tłumaczeń pism z języka polskiego na język hiszpański łącznie 10 925,36 złotych.

SSO Jadwiga Smołuca